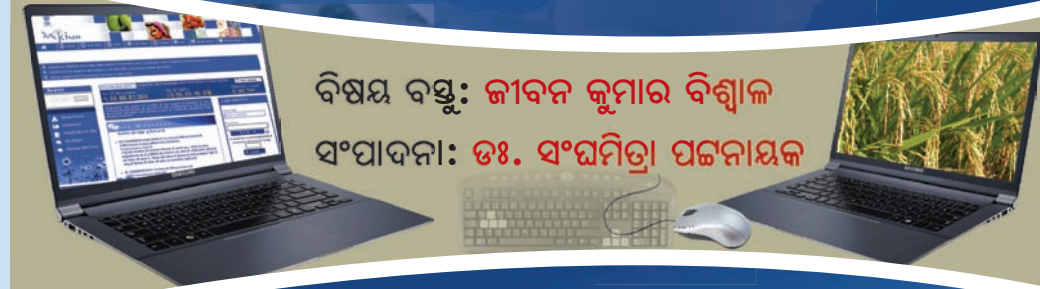

କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ପ୍ରମୁଖ ପୋର୍ଟାଲଗୁଡ଼ିକ ଯଥା

୧. ରାସାୟନିକ ସାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ	www.fert.nic.in
୨. ଜମିଜମା ତଥ୍ୟ	http://bhulekh.ori.nic.in
୩. ମୃତ୍ତିକା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ	www.soilhealth.dac.gov.in
୪. ପାଣିପାଗ ସୂଚନା	www.imd.gov.in
	www.imdorissa.gov.in
୫. କୃଷି ସୂଚନା	www.farmer.gov.in
୬. ମୋବାଇଲ ଭିଡିଓ କୃଷି ସୂଚନା	http://mkisan.gov.in
୭. କୃଷି ଯାନ୍ତ୍ରିକରଣ	www.farmech.dac.gov.in
୮. କୃଷି ବଜାର	www.agmarknet.gov.in
୯. ରୋଗ ପୋକର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ	www.ppps.gov.in
୧୦. ଉତ୍ପାଦନର ବିହନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ	www.seednet.gov.in
- ଏହାବ୍ୟତୀତ ବିଭିନ୍ନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଗବେଷଣାସଂସ୍ଥା, ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସଂଗଠନଆଦି ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରୟୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କୃଷି ଜ୍ଞାନକୌଶଳକୁ ପହଞ୍ଚାଇବାରେ ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । ପ୍ରମୁଖ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ଯଥା
୧. ଭାରତୀୟ କୃଷି ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରିଷଦ	www.icar.org.in
୨. ଭାରତୀୟ କୃଷି ଅନୁସନ୍ଧାନ ସଂସ୍ଥା	www.iari.res.in
୩. ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	www.ouat.nic.in
୪. ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ସଂସ୍ଥା	www.crrri.nic.in
୫. ତାମିଲ ନାଡୁ କୃଷିବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	http://agritech.tnau.ac.in
୬. ଜାତୀୟ ଦୁଗ୍ଧ ବିକାଶ ବୋର୍ଡ	www.nddb.org
୭. ଜାତୀୟ ମହ୍ୟ ବିକାଶ ବୋର୍ଡ	http://nfdb.gov.in
୮. ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ପତ୍ତ କୃଷି ପ୍ରସାର	www.smartindianagriculture.in
୯. ମହିନ୍ଦ୍ରା କମ୍ପାନୀ	www.mahindraagri.com
୧୦. ନାଗାର୍ଜୁନ ସାର	http://ikisan.com

କୃଷି ସଂପ୍ରସାରଣରେ ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଉପଯୋଗିତା

Application of Information &
Communication Technology
in Agriculture Extension

ବିଷୟ ବସ୍ତୁ: ଜୀବନ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ

ସଂପାଦନା: ଡଃ. ସଂଘମିତ୍ରା ପଟ୍ଟନାୟକ

କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ମୟୂରଭଞ୍ଜ-୧
Krishi Vigyan Kendra, Mayurbhanj-1
ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର
Orissa University of Agriculture & Technology

କୃଷି ସଂପ୍ରସାରଣରେ ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଉପଯୋଗିତା

ଓଡ଼ିଶାର ଗ୍ରାମୀଣ ଅର୍ଥନୀତି କୃଷି, ମତ୍ସ୍ୟ ସଂପଦ ଓ ପଶୁପାଳନ ଉପରେ ଆଧାରିତ । କୃଷି ରାଜ୍ୟର ଜନସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରମୁଖ ଜୀବନଜୀବିକା ଭାବରେ ପରିଗଣିତ । ଉନ୍ନତ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ, କୃଷିଯାନ୍ତ୍ରୀକରଣ, ସରକାରୀ ଯୋଜନା ଓ ବିଭିନ୍ନ ସହାୟକ ନୀତିଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟରେ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି । ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଜିର କୃଷକ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଆହ୍ୱାନ ଭାବେ ଉଭା ହୋଇଛି । ଏହିସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆମକୁ ଅବିଳମ୍ବେ ସୂଚନାର ଆବଶ୍ୟକତା ଜରୁରୀ । କୃଷକର ଆୟର ପରିମାଣକୁ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ବ୍ୟାପକ ରୂପେ କ୍ରିୟାନ୍ୱୟନ କରାଇବା ସହିତ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ କୃଷି ବଜାର ଏବଂ ମୌଳିକ କୃଷି ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ଓ ପ୍ରଚାରର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ସହ କୃଷକର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ଆଣିବାକୁ ହେଲେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ଯଥା ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ବିହନ ବ୍ୟବହାର, ମୃତ୍ତିକା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରିଚାଳନା, ସମନ୍ୱିତ ଖାଦ୍ୟ ସାରର ପରିଚାଳନା, କୃଷି ଯାନ୍ତ୍ରିକରଣ, ଜଳସଂପଦର ସୁବିନିଯୋଗ ଆଦିକୁ କୃଷକ ପାଖରେ ନିୟମିତ ପହଞ୍ଚାଇବା ସହ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ଯଥା ରୋଗପୋକର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ, ବିକ୍ରିବଟାର ଅସୁବିଧା, କୃଷି ରଣ ଉପଲକ୍ଷିତାର ବିଳମ୍ବିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ସର୍ବୋପରି ପ୍ରାକୃତିକ ଦୁର୍ବିପାକ ଆଦିର ଦୂରତ ସମାଧାନ ପାଇଁ କୃଷି ସଂପ୍ରସାରଣ ପଦ୍ଧତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବର୍ତ୍ତମାନ କୃଷିଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ସଂପ୍ରସାରଣ ମୁଖ୍ୟତଃ ମତ ବିନିମୟ, କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ, ରେଡିଓ, ଟେଲିଭିଜନ ଓ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଉଅଛି । ମାତ୍ର ଏହି ପାରମ୍ପାରିକ ସଂପ୍ରସାରଣ ପଦ୍ଧତିରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଉଛି । ଯଥା-

- ୧. ବିଳମ୍ବରେ ସୂଚନାର ଉପଲବ୍ଧ
- ୨. ସମୟୋଚିତ କୃଷି ପରାମର୍ଶ ପ୍ରଦାନରେ ଅଭାବ
- ୩. କୃଷକର ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ପରାମର୍ଶରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟର ଅଭାବ
- ୪. କୃଷକ ଓ ବିଶେଷଜ୍ଞ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାବ ବିନିମୟ ଅସୁବିଧା
- ୫. ସ୍ୱଳ୍ପସମୟ ମଧ୍ୟରେ କୃଷି ସୂଚନାକୁ ବ୍ୟାପକ ଅଂଚଳ ଓ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ କୃଷକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ପାରୁନାହିଁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ କୃଷି ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ସଂପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା (ଆଇସିଟି)ର ବ୍ୟବହାର ଏକାନ୍ତ ଜରୁରୀ, ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ମାଧ୍ୟମରେ କୃଷି ଓ କୃଷି ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳକୁ ସଠିକ୍ ସମୟରେ କୃଷକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଉଅଛି । ଏହା ପାରମ୍ପାରିକ କୃଷି ସଂପ୍ରସାରଣ ପଦ୍ଧତି ଅପେକ୍ଷା କମ୍ ସମୟରେ ଓ ସ୍ୱଳ୍ପ ବ୍ୟୟରେ ବ୍ୟାପକ ଅଞ୍ଚଳରେ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସମୟ ଉପଯୋଗୀ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳକୁ ପହଞ୍ଚାଯାଇପାରୁଛି ।

ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା କ'ଣ ?

ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା (Information communication Technology) କହିଲେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର କିମ୍ବା ମୋବାଇଲ ଭିତ୍ତିକ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳର ଆଦାନପ୍ରଦାନ । ଏହି ବିଦ୍ୟା ଦ୍ୱାରା ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଅବିଳମ୍ବେ ବହୁତ ଅଂଚଳକୁ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରୁଛି । ସମୟୋଚିତ କୃଷି ସୂଚନା, ପରାମର୍ଶ, ପରିଚାଳନା ଆଦି ବିଷୟ ଉପରେ କୃଷକ ମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ସମାଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରହିଛି ।

- ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ବିଶେଷତା
- ୧. ସୂଚନା ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ସର୍ବବ୍ୟାପକ ଉପଲବ୍ଧ
- ୨. କଥୋପକଥନ ଆଧାରିତ ବୈଷୟିକ ସହାୟତା
- ୩. ଗବେଷଣା ଆଧାରିତ କୃଷି ଜ୍ଞାନ କୌଶଳର ବ୍ୟାପକ ଉପଲବ୍ଧି
- ୪. ତତ୍କ୍ଷଣାତ ସୂଚନାର ଉପଲବ୍ଧି
- କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟରେ ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଭୂମିକା
- କୃଷି ଜ୍ଞାନ କୌଶଳର ସଂପ୍ରସାରଣ ଓ ବ୍ୟାପକ ଉପଯୋଗ ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଛି । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର କୃଷକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଉନ୍ନତ ଯୋଗାଯୋଗ ମାଧ୍ୟମ ଦ୍ୱାରା ସୂଚନାଗତ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳକୁ ଅତି ସହଜରେ ପହଞ୍ଚାଯାଇପାରୁଛି । ଏହି ଜ୍ଞାନକୌଶଳକୁ ଚାଷୀମାନେ ନିଜର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପଯୋଗ କରି ଅଧିକ ଲାଭବାନ ହୋଇପାରୁଛନ୍ତି ।